

Elisabet Lunde
Chef nämndkontor kultur och fritid
08 560 39 337
Elisabet.Lunde@ekero.se

Sammanställning av yttranden över gestaltningspolicy samt förslag till reviderad policy

Dnr KS13/244-219

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 12 november remittera förslag till gestaltningspolicy till samtliga nämnder för yttrande senast den 10 mars 2014.

Arbetet med att ta fram en gestaltningspolicy har bedrivits brett. Två seminarier med politiker från kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden har arrangerats. Resultaten av dessa utgör underlag för förslag till policy.

I policyn finns mål, strategier och ansvarsområden angivna. Vidare finns exempel på konkretiseringar för hur olika miljöer kan leva upp till målen beroende på om det är centrumområden, grupphusbebyggelse, villabebyggelse, omvandlingsområden, landsbygd, allmänna platser och kommunala anläggningar.

Yttranden

Yttranden har inkommit från byggnadsnämnden, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt tekniska nämnden.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden har beslutat lämna yttrande i enlighet med stadsarkitektkontorets bedömning.

Kontoret anser att en samlad gestaltningspolicy är avgörande för att säkerställa gestaltningsmässiga ambitioner.

Inom byggnadsnämndens ansvarsområde finns uppdrag att ta fram riktlinjer, gestaltningsprogram, bostadskomplement och frågeställningar enligt kommunens

översiktsplan samt verka för att uppfylla miljömål, såsom bl.a. god bebyggd miljö, god byggnadskultur samt en god estetisk tilltalande tätorts- och landskapsmiljö.

I dag saknas tydliga och gemensamma ställningstaganden för hur berörda nämnder värderar den byggda miljön och hur de olika nämnderna ska samverka i detta.

I stadsarkitektkontorets yttrande framhålls vidare att det är viktigt att Policyn så tydligt tar ställning för att kommunen själv ska vara förebild i sin egen gestaltning av bebyggelsemiljöer.

- För att ytterligare förstärka förslaget anser stadsarkitektkontoret att byggnadsnämnden bör ges möjlighet att ta fram fler former av gestaltungsförslag, exempelvis inom befintliga bostadsområden som ej omfattas av pågående planarbete men där det finns intresse hos de boende att skapa en enhetlighet.
- Vidare föreslås att förslaget bör ange hur uppföljning av gestaltungsarbeten ska gå till, vilka samarbetsprocesser som är framgångsrika.
- Formuleringen i målen att den tillkommande byggda miljön ska vara ”modern och nyskapande” anser kontoret bör omformuleras för att undvika missförstånd. Förslag till formulering är att den byggda miljön ska ”syfta till att vara modern och nyskapande” alt. ”vara modern och nyskapande vid lämpliga platser”.

Socialnämnden

Socialnämnden ser positivt på en gemensam gestaltungs-policy. Det är viktigt att utformningen av nya bostadsområden och offentliga miljöer präglas av tillgänglighet och trygghet. Sociala riskmiljöer kan undvikas genom att skapa förutsättningar både för spontana och planerade mötesplatser där människor i olika skeden i livet möts och verkar. Det skapar också förutsättningar för gemenskap inom kommunen.

Barn och utbildningsnämnden

Barn och utbildningsnämnden överlämnar nämndkontorets tjänsteutlåtande som yttrande. Av yttrandet framgår att kontoret ställer sig bakom gestaltungs-policy men har förslag på tillägg.

- Barn och ungdomsperspektivet inte är särskilt framträdande i policyn vad gäller barns behov av en inspirerande och inbjudande närmiljö. En god gestaltad miljö bidrar till barns/elevs kreativitet, lek och lärande.

- Förskolors och skolors hela miljö är en del av den pedagogiska verksamheten och vid både nyproduktion och ombyggnation är det viktigt att gestaltningen, ur ett barnperspektiv, inarbetas i projekten

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden anser att förslag till gestaltungs-policy kan ligga till grund för det fortsatta arbetet med utformning och gestaltning av kommunens yttre miljö.

Av tjänsteutlåtandet framgår bl a att processen med att ta fram en policy för gestaltning har inneburit att frågan kommit upp på dagordningen och diskuteras. På det sättet är processen minst lika viktig som själva slutresultatet för att få en förståelse för vad omsorg om gestaltning kan innebära för en attraktiv livsmiljö.

Den byggda miljön är det mest påtagliga och långlivade uttrycket för mänsklig verksamhet och omistlig för vår identitet. Genom att sätta olika förändringar i landskap och bebyggelse i relation till dessa, bevaras och berikas miljön. Att anta en gestaltungs-policy är därför ett sätt att ytterligare betona och konkretisera kommunens attraktivitet som Kulturens ö-värld.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden överlämnar kontorets yttrande som svar på remissen. Av yttrandet framgår att kontoret anser att policyn i huvudsak är bra men har vissa principiella synpunkter.

- Med hänsyn till ambitionen att förenkla byggandet anser kontoret att för att höja kvalitén i gestaltningen är det även viktigt att mer resurser/medel ställs till förfogande i samband med nybebyggelse och anläggningar, särskilt när kommunen ska vara en förebild i sin gestaltning.
- Kontoret anser att målformuleringen "Är modern och nyskapande" bör tas bort.
- Kontoret är tveksam till om en enhetlig standard ska tas fram för allmän plats där kommunen är huvudman. Dels förändras material över tiden, dels är vägföreningar huvudman för allmänna platser på många platser. Kontoret anser att det är bättre att i samband med nyanläggning och reinvesteringar pröva gestaltningen på ett sätt som skapar mervärden för Ekerö.
- Kontoret anser inte att den redovisade beskrivningen av processen inte ger full rättvisa åt den hantering som sker varför kontoret föreslår att den kortas ner och omarbetas, förslagsvis i form av en bild/diagram.

Ställningstagande till remissyttrandena

Efter remisstidens utgång har ställningstagande och diskussion om förändring av policyn förts mellan stadsarkitektkontorer, teknik- och exploateringskontoret och nämndkontor kultur och fritid.

Med hänsyn till byggnadsnämndens yttrande förstärks policyn med byggnadsnämndens möjlighet att ta fram gestaltungsförslag inom befintliga bostadsområden.

För att succesivt utveckla arbetssätt och finna de mest effektiva metoderna bör det framgå av policyn hur uppföljning ska gå till.

Flera remissinstanser, har haft synpunkter på målet att byggande i Ekerö ska vara ”modern och nyskapande”. För att undvika missförstånd omformuleras målet.

Socialnämndens och barn- och utbildningsnämndens synpunkter på att mötesplatser ska vara tillgängliga och trygga samt skapa förutsättningar för spontana möten resp att barnperspektivet bör tydliggöras innebär att materialet bör kompletteras med en skrivning om att närmiljön är viktig och ska utformas så att den blir trygg och tillgänglig för alla. Dels bör en beskrivning av avgränsningen för gestaltungspolicyn införas och vad som ytterligare krävs för en långsiktigt hållbar bebyggd miljö i form av miljöaspekter, sociala och ekonomiska aspekter mm.

Med en medvetenhet om omgivande miljö och bebyggelse, olika kulturlager och vilka olika värden som man vill bevara och tillföra ett område redan vid programskrivning kan senare eventuella tillägg som fördyrar gestaltningen undvikas och kan vara med i de första beskrivningarna av vad ett nytt område ska förmedla.

Tekniska nämnden har yttrat att riktlinjer för offentliga platsers gestaltning inte får blir statiska och då snabbt bli föråldrade. Den tidigare skrivningen om standard för allmän plats ändras.

Tekniska nämnden framför att den redovisade beskrivningen av processen inte ger full rättvisa åt den hantering som sker och föreslår en omarbetning. Ny text om samverkan införs.

Förslag till förändring av gestaltungspolicy

I arbetet med gestaltning av den byggda miljön har flera nämnder ett ansvar därför är det centralt att målen är sektorsövergripande utan att bli alltför detaljerade. Centralt är också att kommunfullmäktige anger ansvarsområden för de olika nämnderna och

dess uppdrag att ta fram strategier/riktlinjer inom sina respektive områden. Samtliga nämnder har också understrukt vikten av en gemensam policy för gestaltning.

Efter genomgång av remissyttrandena förslås följande förändringar/kompletteringar av GestaltningSPOLICYN:

- Målet om att bebyggelse i Ekerö ska vara ”modern och nyskapande” omformuleras och läggs ihop med ett annat mål. ”Den byggda miljön i Ekerö tillförs nya värden genom att den: ...Tar hänsyn till och inspireras av geografiska och historiska särdrag, men även speglar moderna värden.”
- Byggnadsnämndens strategi för gestaltning innebär möjligheter att ta fram gestaltungsforöslag även inom befintliga områden.
- En beskrivning av gestaltningSPOLICYN avgränsning gentemot andra områden införs. GestaltungsSPOLICYN ger uttryck för den estetiska utformningen av byggnader, landskap och allt däremellan. Det handlar om god ”form”. En långsiktigt hållbar bebyggd miljö behöver därutöver även ges en god ”funktion”. Då läggs ytterligare dimensioner till, såsom miljöaspekter (resurshushållning, sunda material, energieffektivisering etc), sociala aspekter (mötesplatser, sammanhang, barns behov, äldres behov, funktionshinder) och ekonomi. Dessa delar behandlas dock inte i denna gestaltningSPOLICYN.
- Ny skrivning om allmänna platser. Tekniska nämnden tar ställning till att en medveten gestaltning av den offentliga miljön ska tas fram för varje objekt. För offentliga platser behövs dock en genomgående strategi i kommunen för exempelvis belysning, bänkar, papperskorgar, skyltar mm.
- PolicyN kompletteras med riktlinjer om uppföljning. Respektive nämnds åtagande i gestaltningSPOLICYN ingår i verksamhetsplanerna och följs upp i nämndernas verksamhetsredovisning. PolicyN inarbetas i ny översiktsplan för Ekerö kommun.

Elisabet Lunde
Chef nämndkontor kultur och fritid

Johan Hagland
Miljö- och stadsbyggnadschef

Jonas Orring
Chef teknik- och exploateringskontor
bostäder

Mats Viker
Chef fastighetskontoret

